

КВІНСЛЕНД

Школа ім. Лесі Українки в Брізбані

Олександра Павлишин

Школа ім. Лесі Українки в Брізбані досягнула свого максимального розвитку на переломі 1950-их і 1960-их років, коли число учнів доходило до 80-ти. В 1966 р., коли починається цей огляд, вже почався спад числа учнів, який дедалі ставав більш помітним. У 1966 р. учнів було 51, 1970 р.—31, 1975 р.—21, 1980 р.—25, 1985 р.—14. Від 1990 р. в середньому є 9 учнів. Причиною такого стану було те, що між членами нашої спільноти першого покоління переважали люди приблизно одного віку і, з часом, число дітей шкільного віку дуже зменшилося. Згодом батьки з другого покоління у багатьох випадках не виявляли бажання посилати своїх дітей до української школи, а було й так, що молоді наші родини залишали Брізбан і разом з тим їх діти залишали українську школу.

В 1966 р. школа мала сім клас, але вже тоді, а ще більше в наступних роках, заходила потреба злучувати класи з уваги на недостатню кількість учнів. В основному навчання проходило за програмами УЦШР, хоч їх доводилося пристосовувати до місцевих умов. У 1982 р. число учнів зменшилося настільки, що виникла потреба поділити школу на дві групи з програмою, розрахованою на п'ять років навчання. Навчання відбувалося кожної суботи вранці в приміщенні Українського Народного Дому при вулиці Корделія. Винятком були роки 1977-78, час

відбудови Народного Дому після пожежі. Тоді школа користувалася будинком державної початкової школи в дільниці Східній Брізбан.

Важливою частиною виховної праці школи було підготування шкільних імпрез, зокрема свята Матері та концерту на закінчення шкільного року. Шкільні діти й студенти Школи українознавства брали теж участь у програмах національних свят, зокрема у відзначуванні дня Державности, роковин Шевченка та свята Героїв. Вони виступали з деклямаціями, танцями та музичними точками. В підготовці програми брали участь вчителі окремих клас і вчителька співу Олександра Павлишин. На шкільних імпрезах виступав шкільний хор. Учительки Гена Остащ, Наталя Керик і Алла Бринза займалися теж позашкільним навчанням народних танців. Від 1981 р. шкільна й студентська молодь виступає в танцювальному гуртку «Калина» (керівники Микола і Марія Дмитерки) і в молодечій оркестрі «Смерічка» (1983-88, керівник Іван Джуфер).

Було кілька короткотривалих спроб заснувати передшкілля. Найуспішнішою була ініціатива 1988 р., коли вчителькою садочка стала Людмила Сердюк, яка працювала до часу його закриття в 1990 р.

У роках 1960-70 керівником школи був д-р Сергій Горський, потім—Катерина Керик (1970-73, 1979-81 і від 1990), Петро Гупало (1974), Іван Бринза (1975-78 і 1982-89), Надія Грейзер (1977-78) і Микола Богославський (1979). Керівники школи відповідали теж за Школу українознавства, яка діяла від 1962 р.

Дворічна Школа українознавства мала в 1966 р. 11 учнів. В наступних роках число учнів не перевищувало десятка, а згодом зменшилося, так що в 1973 р. школу було закрито. Школу українознавства закінчили 44 випускники. Вчителями спочатку були: Іван Головацький, Роман Павлишин і Валентин Лапа. Згодом їх поступово замінили: д-р С. Горський, Вадим Калкатино, Петро Приступа і Яків Місінкевич. В програмі навчання були: мова, література, історія, економічна географія та питання з культури.

Вчителями школи в 1966 р. були: д-р С. Горський (до 1970), І. Головацький (до 1972), К. Керик (1966, 1970-73, 1977 і 1979-81), Юлія Слободян (до 1968), В. Калкатино (до 1967), Я. Місінкевич (1966-69). Від 1966 р. вчили такі вчителі старшого й середнього віку, окрім названих вгорі: О. Павлишин (1968-90), Алла Сендзік (1972-76), Люба Пінкевич (1972-73), І. Бринза (1970-89), П. Гупало (1974 і 1979-81), Надія Грейзер (1975-78), М. Богославський (1977-79), о. Микола Сердюк (1979) і Соня

Стасишин (1989-90).

Вже від 1967 р. до вчительського складу входять учителі молодшого віку, що були мало не в усіх випадках випускниками Школи українознавства. Їхня роля була спочатку допоміжною, а участь часто короткотривалою, але згодом вони перебрали головну відповідальність за навчання. Вчителями молодшого віку були: Тамара Осмолівська (1966-67), Віра Симонів (1966-67), Володимир Сухарський (1966-67), Зоня Пудлик (1970), Оксана Туліка (1970), Г. Осташ (1970-73), Олена Мотика (1971-74), Ольга Кравченко (1973-76), Н. Керик (1975-80), Ліна Керичко (1977-78), Алла Бринза (1977-88; з молодих учительок працювала найдовше), Катерина Любович (1979-81), Маруся Савчин (1989-91), Л. Сердюк-Горосов (від 1991 р.) і Руслан Комада (новий емігрант з України, від 1992 р.).

Релігію навчали: о. Микола Сердюк, священик УАПЦ, від початку дотепер, і священики УКЦ: о. Степан Масло, о. Ігор Шпитковський, о. Василь Рожек, о. Константин Тимочко, тепер (1993) о. Мартин Арнольд.

Весь час працював батьківський комітет. Головами комітету були: Олександр Верменич, Григорій Гуцало, Петро Гупало, Олександр Шост, а від 1982 р. Дарія Піскор.

Українська Школа ім. Лесі Українки відіграла важливу роль у житті української спільноти Брізбану. Після періоду свого розквіту школа перейшла роки поступового підупадання. Стан школи за останній час поправлявся в міру того, як наново активізувалися в українській спільноті колишні учні школи, які стали приводити в першу класу своїх дітей.

Рідна школа ім. Івана Франка в Окслі (1964-85)

Анна Вепрек

Історію Рідної школи в Окслі за роки 1964-85 можна поділити на три періоди. Перший період—1964-68 роки, коли працював батьківський комітет, який утримував школу матеріально й фінансово. Учні у школі було між 20 і 40. У другому періоді, в роках 1969-77, у відсутності батьківського комітету, школа підлягала громаді. Учні було значно менше, між 6 і 15. Третій період—1977-85 роки. Цей період відзначився довершенням зміни генерацій. Діяв материнський комітет. Учні у школі було між 6 і 13.

Роком 1964 школа кінчала перше десятиліття своєї діяльності й переступила поріг нового періоду, що відрізнявся від років

Школа ім. Л. Українки, Брізбан, 1970 р. Сидять учителі: І. Головацький, О. Павлишин, К. Керик—керівник, о. І. Шпитковський, Г. Остащ, д-р С. Горський, І. Бринза. Стоять у другому ряді: Г. Самійленко—голова громади, учні, Г. Гуцало—голова батьківського комітету

Школа ім. Л. Українки, Брізбан, 1973 р. Сидять учителі: А. Сендзік, К. Керик—керівник, І. Бринза, О. Кравченко

Школа ім. Л. Українки, Брізбан, 1981 р. Сидять учителі: П. Гупало, О. Павлишин, А. Бринза, К. Любович, І. Бринза, о. М. Сердюк, К. Керик—керівник

Школа ім. Л. Українки, Канберра, 1985 р. Учні школи